

Sygn. akt I ACz 245/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Andrzej Palacz (spr.)
Sędziowie:	SA Jan Sokulski SA Kazimierz Rusin

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2013 r.

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa **D. H.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w R.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek zażalenia **powódki**

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 682/12 w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt II

p o s t a n a w i a:

I. **oddalić zażalenie,**

II. **nie obciążać powódki kosztami postępowania zażaleniowego strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy:

I. umorzył postępowanie,

II. zasądził od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,

III. przyznał od Skarby Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie adwokat T. N. kwotę 8.856zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Z uzasadnienia postanowienia wynika, że Sąd Okręgowy przyjął, że skoro powódka pismem procesowym z dnia 9 stycznia 2013r. cofnęła pozew przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienia w łącznej kwocie 245.000zł, cofnęła ten pozew przed wyznaczeniem rozprawy, a więc nie jest potrzebna zgoda strony pozwanej

na cofnięcie pozwu, cofnięcie pozwu nie jest sprzeczne z art. 203 § 4 kpc, to na podstawie art. 355 § 1 kpc należało orzec jak w pkt I postanowienia.

Ponieważ pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o przyznanie od powódki kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego, to na podstawie art. 13 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 z późn. zm.) i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm) – powinno być § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z późn.zm w związku brzmieniem przepisu z art. 99 kpc - 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010r Nr 90,poz. 594 z późn. zm) należało orzec jak w pkt II postanowienia.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w wysokości 7.200zł + 23% VAT zasądzono na podstawie § 19 w związku z § 6 pkt 7 i § 2 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 162 poz. 1348 z późn. zm), a to na rzecz adwokat T. N. – pkt. III postanowienia.

Od powyższego postanowienia w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt II zażalenie wywiodła powódka reprezentowana przez ustanowionego pełnomocnika z urzędu i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie przez Sąd, że powódka jest w stanie ponieść na rzecz Skarbu Państwa zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa kwotę 7.200zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w sytuacji, kiedy powódka nie jest w stanie ponieść bez uszczerbku dla utrzymania siebie kosztów zastępstwa procesowego, albowiem z emerytury, która jest jedynym źródłem dochodu powódki, zaspakaja ona swoje niezbędne potrzeby życiowe, żadnego majątku ani oszczędności powódka nie posiada, wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie o zmianę postanowienia w zaskarżonej części przez niezasądzanie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Generalną Prokuratorię Skarbu Państwa wniósł o oddalenie zażalenia i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego w przepisanej wysokości.

Sąd Apelacyjny rozpoznając zażalenie , zważył co następuje:

Przepis art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. koszty sądowe w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 z późn zm) wyraźnie stanowi, że zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, a więc powoływanie się przez powódkę w zażaleniu na okoliczności faktyczne co do jej sytuacji majątkowej, źródłach utrzymania i osiągniętych dochodów , które dały podstawę do zwolnienia jej od kosztów sądowych w całości, nie jest trafne.

Zasadą jest, stosownie do przepisu art. 98 § 1 kpc, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Od tej zasady są wyjątki przewidziane w art. 100 kpc, który w niniejszej sprawie nie będzie miał zastosowanie i w art. 102 kpc , który stwierdza, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów , albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przepis art. 102 kpc urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy – stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu – nie podlega wykładni rozszerzającej. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu.

Utrwalony jest pogląd, że do kręgów okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 kpc należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące „na zewnątrz procesu” zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony, z tym że przepis ten nie może być narzędziem ochrony strony, która wprawdzie jest w trudnych warunkach życiowych i materialnych, jednak wytoczyła oczywiście bezzasadne powództwo, bo proces ma charakter dwustronny, a strona przeciwna musiała podjąć obronę i ponieść jej koszty w sytuacji, w której powództwo okazało się oczywiście bezzasadne, swoiste premiowanie strony odstąpieniem od obciążania jej kosztami procesu ze szkodą dla drugiej strony, nie znajduje jakiegokolwiek uzasadnienia (vide np. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2012 IIICZ 10/02).

W niniejszej sprawie powódka po wcześniejszym przeprowadzeniu sprawy o zasądzeniu na jej rzecz od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krośnie zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu internowania jej zmarłego męża (powodami byli również dzieci powódki) wytoczyła powództwo, po sprecyzowaniu żądania pozwu, przeciwko Skarbowi Państwa – Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w R. o odszkodowanie i zadośćuczynienie w łącznej kwocie 245.000zł (k. 135), a jako podstawę faktyczną żądania pozwu podała, że została zmuszona do wyjazdu do obcego kraju przez bezprawne wydanie paszportu bez prawa powrotu do kraju.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew przedłożyła cały szereg dokumentów (których uzyskanie wymagało powzięcia szeregu działań i zaangażowania czasu i środków), z których jednoznacznie wynika, że powódka przedstawiła stan faktyczny, z którego wywodziła swoje roszczenie, niezgodny z rzeczywistością i w świetle tych dokumentów ostatecznie cofnęła powództwo.

Należy więc przyjąć, że roszczenie powódki było oczywiście bezzasadne w świetle dowodów przedstawionych przez pozwanego, a skoro powódka przedstawiła stan faktyczny, z którego wywodziła swoje roszczenie niezgodnie z rzeczywistością, to brak jest podstawy do zastosowania w niniejszej sprawie, mimo trudnej sytuacji materialnej powódki, przepisu art. 102 kpc.

Dlatego też zaskarżone postanowienie jest trafne i zgodne z prawem, co skutkuje oddaleniem zażalenia jako bezzasadnego na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc (pkt I postanowienia)

Z uwagi na przedmiot zaskarżenia i subiektywne przekonanie powódki, że obciążanie jej kosztami postępowania było bezzasadne i było krzywdzące Sąd Apelacyjny przyjął, że na podstawie art. 102 kpc, nie należy obciążać powódki kosztami postępowania zażaleniowego strony pozwanej.